

Tillaga til þingsályktunar

um fullgildingu og lögfestingu sammingsviðauka nr. 16 við samninginn um verndun mannréttinda og mannfrelsis frá 4. nóvember 1950 (mannréttindasáttmála Evrópu).

Flm.: Arndís Anna Kristínardóttir Gunnarsdóttir, Andrés Ingi Jónsson, Ásthildur Lóa Þórsdóttir, Björn Leví Gunnarsson, Dagbjört Hákonardóttir, Eyjólfur Ármannsson, Gísli Rafn Ólafsson, Guðmundur Ingi Kristinsson, Halldóra Mogensen, Inga Sæland, Jakob Frímann Magnússon, Jóhann Páll Jóhannsson, Oddný G. Harðardóttir, Tómas A. Tómasson, Þórhildur Sunna Ævarsdóttir.

Alþingi ályktar að fela ríkisstjórninni fyrir Íslands hönd að undirrita og fullgilda sammingsviðauka nr. 16 við samninginn um verndun mannréttinda og mannfrelsis frá 4. nóvember 1950 (mannréttindasáttmála Evrópu). Fullgilding sammingsviðaukans skuli fara fram eigi síðar en við árslok 2024. Ríkisstjórnin skuli að því búnu stefna að því að efnisákvæði viðaukans verði lögfest svo fljótt sem verða má.

Greinargerð.

Tillaga þessi var lögð fram á 152. löggjafarþingi (710. mál) og 153. löggjafarþingi (207. mál) en náði ekki fram að ganga. Tillagan er nú endurflutt í óbreyttri mynd.

Sammingsviðauki nr. 16 við samning um verndun mannréttinda og mannfrelsis frá 4. nóvember 1950 (mannréttindasáttmála Evrópu) gekk í gildi 1. ágúst 2018 við fullgildingu tíu aðildarríkja á sammingsviðaukanum: Albaníu, Armeníu, Eistlands, Finnlands, Frakklands, Georgíu, Litháens, San Marínós, Slóveníu og Úkraínu. Síðan þá hafa eftirfarandi lönd einnig fullgilt sammingsviðaukann: Andorra, Aserbaísjan, Belgía, Bosnía og Hersegóvína, Grikkland, Holland, Lúxemborg, Moldóva, Rúmenía, Slóvakía og Svartfjallaland.

Sammingsviðaukinn heimilar æðstu dómstólum hvers aðildarríkis að óska eftir ráðgefandi álit frá Mannréttindadómstól Evrópu þegar álitafni kunna að rísa varðandi túlkun eða beitingu þeirra réttinda sem tryggð eru með mannréttindasamningi Evrópu eða tilheyrandi sammingsviðaukum. Yfirdeild Mannréttindadómstóls Evrópu lætur uppi slíkt ráðgefandi álit sem inniber röksemdafærslu dómstólsins en er ekki bindandi.

Beiðni um ráðgefandi álit þarf að varða mál sem liggur fyrir viðkomandi landsdómstól. Mannréttindadómstóll Evrópu hefur sjálfðæmi um það hvort dómstóllinn veitir ráðgefandi álit.

Að sögn Guido Raimondi, forseta Mannréttindadómstóls Evrópu árin 2015–2019, styrkir sammingsviðauki nr. 16 samtali milli Mannréttindadómstóls Evrópu og æðstu dómstóla aðildarríkjanna. Sammingsviðaukinn er undirstöðuatriði í sögu mannréttindasáttmála Evrópu og meiri háttar þróun í verndun mannréttinda í Evrópu.

Fjögur önnur lönd hafa einnig undirritað sammingsviðaukann en eiga eftir að fullgilda hann: Ítalía, Norður-Makedónía, Noregur og Tyrkland.